

nerne uden Nødvendighed ville gjøre Brug af en saadan Frihed, eller skulle kunne have Mænd, som uden særlig Lyst og Rald dertil ville overtage en saadan Byrde. Jeg har jo nemlig ikke i Forslaget gjort det til en Tvangssag at modtage Valget, saa at Sikkerheden imod Misbrug ogsaa derved er bleven meget større. Man kan vel altid forudsætte, at der vil finde Misbrug Sted, hvor man giver en større Frihed, men det forekommer mig rigtignok, at her er et Tilfælde, hvor der er en meget ringe Sandsynlighed derfor, og selv om saa skulde være, tør man forudsætte, at Communerne, som selv ville lide meest derunder, snart selv ville raade Bod derpaa. I ethvert Tilfælde har Staten jo i saa Tilfælde den Myndighed, som er givet den i Grundloven til at føre Tilsyn med Bestyrelsen af Communerne egne Anliggender, hvilket Tilsyn jeg har meent skulde finde Sted i hver enkelt Commune for sig. Jeg har vel seet, at det kunde have Vanskelighed at finde dertil stikkede Mænd, og jeg har været nødt til paa Landet at gaae til de samme Sognepræster, som jeg ellers vilde stille i et friere Forhold til de nævnte Anliggender. Derved taber jeg ganske vist noget af det, jeg kunde ønske at opnaae, men jeg troer dog, at Vanskelighederne ville blive langt mindre end efter den nuværende Ordning, og jeg har ikke vidst nogen anden af Staten bestiftet Embedsmand paa Landet, til hvem Tilsynet for Tiden bedre kunde betroes. I Kjøbstæderne kunde man maaskee dertil vælge Borgermesteren, og hvis man skulde ønske det, har jeg ikke Noget derimod. Jeg anseer det imidlertid for meget vigtigt, at der i selve Communerne findes saadanne af Staten bestiftede Tilsynsmænd, for at der kunde være en Mand, hvem f. Ex. Skolelærere, og Fattige kunde høre til ligeoverfor de kommunale Bestillingmænds mulige Uhyndighed og Rarrighed.

Det er imidlertid ikke blot for Kommunen at jeg troer, et saadant Forslag, kunde have sin store Betydning. Det vilde ikke mindre være til Fordeel for selve Sognepræstens Stilling i Kommunen. Ikke alene ville Sognepræsterne, hvis de af Communerne selv fritages for disse Arbejder, kunne faae en stor Deel mere Tid og Kraft til Varetagelsen af det, der er deres

egentlige Raldspligt, og som, efterhaanden som Religionsfriheden bærer flere og flere Følger her i Landet, ogsaa vil kræve mere og mere Narvaagenhed og Anstrængelse, men de ville tillige ofte undgaae at komme i et misligt Forhold til deres Menigheder af Grunde, som ligge temmelig fjernt fra deres egentlige Embedsstilling, f. Ex. naar de skulle deeltage, som de nu maae, i den almindelige Vigning af Fattigskatten, eller i at bestemme Bøderne for Skoleforsømmelser eller andet Saadant. Man vil maaskee indvende, at man paa denne Maade vil berøve Sognepræsten en vigtig Indflydelse med Hensyn til Børnens christelige Undervisning og de Fattiges christelige Forsørgelse; men det troer jeg ingenlunde er Tilfældet. Det tvungne Fattigvæsen saavel som det tvungne Skolevæsen medføre saa mange Forhold, som grumme lidet svare til Christendommens Aand, at det ogsaa af den Grund vilde være ønskeligt, at Sognepræsten kom til at staae i et friere Forhold dertil end hidtil, og derved blev givet desto større Leilighed til at udvilde det frivillige Fattig- og Skolevæsen, som er det, der ligger Christendommens Aand nærmest. Den vil jo virke gjennem Frihed og Kjærlighed, og ikke gjennem udbortes Tvang og Lovbud, og hvad der ad Frivillighedens Vej i disse Henseender kan udrettes baade aandelig og materielt, ja til ligefrem at spare Kommunen store pecuniaire Byrder, derpaa har man mærkelige Exempler i andre Lande, f. Ex. i Skotland, hvor Frikirkemændene, ved at tage sig af Fattigvæsenet, i saa Nar bragte Fattigbyrden til at synke i en overordentlig Grad. — Ogsaa for Statens Skyld i det Hele vil naturligvis Udviklingen af de kommunale Kræfter i Landet have en stor Betydning, og dette maa, synes mig, være dobbelt vigtigt paa en Tid som denne, da Landets Kræfter ere blevne saa betydelig indskrænkede og afkræftede. Det kan jo desværre ikke nægtes, at det kommunale Liv langt fra har den Udvikling her i Landet, som man kunde ønske. De kommunale Tillidsposter betragtes altfor ofte som Byrder, man kun paatager sig, fordi man er nødt dertil, og Valgretten udøves ofte kun af meget Faa, medens Fleertallet holder sig tilbage eller endogsaa nærer Ubillie imod den, men man kan paa den